АВТОНОМИЯ

Ел азагында

Хөрмәтле милләттәшләр! Мин Әсәкәй район татар милли мәдәният мөхтәрияте башлыгы булып өч елга якын эшлим. Шушы еллар эчендә мөхтәрият төп бурыч итеп балаларда һәм яшь үсмерләрдә татар рухын уятуны үзәк эш итеп куйды. Моның өчен алдан комитет, мәдәният хезмәткәрләре, укытучылар, балалар бакчасы тәрбиячеләре белән ел башында план төзеп, төрле чаралар үткәрдек. Иң мөһим һәм зур чаралар: Татарстанның танылган язучысы, Мәскәүдә яшәүче Нәзифә Каримова белән очрашулар, аның иҗаты һәм китабы буенча фикер алышулар, безнең яшь үсмерләрдә һәм гомумән халык күңелендә зур эз калдырды. Бу очрашулар Әсәкәйдә, Колшәриптә һәм Богырысланда үткәрелде. Шулай ук татар халкының мәртәбәле шәхесе язучысы, шагыйрә Резеда Вәлиева белән мәктәпләрдә, мәдәният йортларында очрашулар булды. Чын татар язучысы кулыннан китаплар алу яшьләргә зур вакыйга булды. Бу чаралар безнең район халкы күңелендә, татар рухын уятып якты эз калдырды.

Татар рухы ничә гасырлар буенча җыр-моңга чорналган. Без бик рәхмәтле татарыбызның мәшһүр улы, моң иясе Мингол Галиевка. Мингол абый биш ел рәтендә безгә килеп «Ак хисләр» татар фестивале үткәрергә ярдәм итте. Ул безнең данлыклы жюри рәисе. «Ак хисләр» фестивале безнең үсмерләр һәм яшьләр өчен булса, аерым балалар өчен «Алтын көз» фестивален ел дәвамында үткәрәбез. Бу чарада балалар бакчасы һәм мәктәп укучылары катнаша.

Мөхтәрият, мәдәният хезмәткәрләре белән берлектә, татар халкының борынгы йола бәйрәмнәрен дә үткәрә. Шуларның берсе — «Нәүрүз» бәйрәме. 2008 елның «Нәүрүз» бәйрәмендә «Сөембикә» журналы хезмәткәрләре белән очрашу булып узды. Шул очрашуда 40 һәм 30 елдан артык «Сөембикә» журналын алучыларны тәбрикләү һәм бүләкләү булды. Шулай ук, халкыбызның иң яраткан бәйрәме Сабантуйлар да бездә шаулап — гөрләп уза.

Татар гөреф- гадәтләрен, телне саклап үстерүдә район мөхтәрият кыссалары гына тарлак булу сәбәпле без данлыклы Гали авылы, күрше Борыслан шәһәре белән татар ассоциясе «Бердәмлек» оештырдык. Һәм бу үзенең уңай нәтиҗәләрен күрсәтте. Безнең балалар һәм мәдәният хезмәткәрләре, укытучылар бер-берсе белән уртаклашып, киңәшеп, татар мәдәниятен үстерүдә үзләренә яңа чыганаклар табалар.

«Бердәмлек бер елга якын эшләсә дә, мөһим чаралар үткәрде. Шул чараларның берсе «Тукай мирасы» дигән бәйге үткәрелде Гали авылында. Жюри рәисе булып бу бәйгегә шагыйрә Резеда Вәлиева килде һәм Тукайга багышланган ялкынлы әсәрен сөйләп тамашачыларны әсир итте. Һәм менә күптән түгел шул ук Гали авылында «Мин бит татар баласы» дигән конкурс бик уңышлы узды. Монда Самара өлкәсе авыллары һәм Әсәкәй районы авыллары катнашты. Гали авылы укытучылары зур әзерлек белән уздырды бу чараны. Балаларның матур татар теле белән мәртәбәле шагыйрьләрнең сүзләрен сәхнәдән яңгыратуы, күңелләрне бик куандырды. Гомумән безнең балалар тартылалар үзебезнең татар мәдәниятенә. Тик алар белән мәгънәле эш алып барырга кирәк. Оста итеп җырлыйлар да туган телдә, биисеиләре дә килә татарча.

Бию дигәннән балаларны биергә өйрәтүнең бер чарасын таптык. Казаннан Габдулла Кариев исемендәге яшь тамашачылар театрының төп балетмейстеры Венер Хәмитов белән мастер-класслар үткәрдек Әсәкәйдә. Быел ике тапкыр үткәрдек, өченчесе җәйгә планга кертелде. Бик теләп йөриләр кечкенә балалар да, яшәүсмерләр дә.

Туган тел дәресләре авылларда предмет буларак укытыла. Әсәкәйдә факультатив рәвешендә.

Туган телне саклау, өйрәнү күбесенчә безнең үзебездән тора. Әгәр без өйдә балаларыбыз белән ана телендә сөйләшсәк, әгәр безнең укутучыларыбыз, мәдәният хезмәткәрләре, китапханәчеләр янып-көеп, татар кыйбласын саклау өстендә эшләсәләр, татар теле югалмас. Моңа мисаллар бар. Иң яңа мисал булып «Мин бит татар баласы» бәйгесендә, Подбельск авылы Самара өлкәсеннән рус мәктәбендә укыган ике кызның үзәккә үткәреп татарча шигырь сөйләүләре булды. Ә аларны өйрәтүче рус теле укытучысы, милләте белән татар. Бу инде, телне саклау үзебездән тора дигәннең зур үрнәге. Ә күпьеллык мисал безнең Әсәкәйнең «Чишмә» халык фольклор ансамбеле. Бу ансамбль совет чорында 1976 елда район мәдәният йортында оештырылып, татар мәдәниятен бик хупламаган чорларда да бирешмичә эшләп үз юлын тапты. «Чишмә» ансамбеле аша бик күп балалар һәм яшьләр татар рухын сеңдереп, татар моңын тыңлап, җырлап, матур мизгелләр кичерделәр 33 ел дәвамында. Аларның чыгышларын өлкә тамашачылары гына түгел, башка төбәк авыллар һәм шәһәрләр дә күрде. Ә хәзер «Чишмәдә» уйнап-җырлап йөргән татар кешеләре кайда гына яшәсәләр дә, аны сагынып, күңел җылысы белән искә алалар. Һәм бу татар мәдәниятен, телне саклауда, үстерүдә ансамбельнең эшләгән эшләренең нәтиҗәсе.

Яңа ел белән, хөрмәтле милләттәшләр!

Ильдус ДАВЛЯТОВ.

ТВОРЧЕСТВО ЮНЫХ

МИН БИТ ТАТАР БАЛАСЫ

Замечательное событие состоялось в один из воскресных дней начала декабря в Алькино, Похвистневского района, Самарской области. Здесь, в рамках межрегиональной Ассоциации татарских объединений прошел детский конкурс «Мин бит татар баласы». В нем приняли участие не только ребята из Похвистневского района, но и асекеевцы.

Ребята соревновались в нескольких номинациях, в том числе в песне и танце, рассказывали стихи, испекли и привезли татарские блюда. Была проведена историческая викторина.

Они показали свои всесторонние способности и — что самое замечательное — желание учиться творчеству своего народа.

Так Алия Мамышева из Подбельска, почти не зная родного языка выучила и спела песню «Мама», причем в «подтанцовке» у нее были девушки другой национальности. Столь велика была тяга участницы к своему родному. В результате Алия была безусловным фаворитом зрительских симпатий.

Были среди учстников конкурса и совсем юные. Например Рим Кашапов, который несмотря на возраст выступил отлично.

Ну, а в общем зачете победили Гузель Латыпова из Асекеева и Гузель Латыпова из Алькино.

В заключение хочется сказать, что дорогу осилит идущий. Ассоциации нет фактически и года, а уже столько добрых дел сделано. Это и проведение детских сабантуев, и конкурс, и мастер классы, и «Золотая осень». Вот так и воспитывается среди детей любовь ко всему родному, традициям и культуре. А то, что это нужно, думаю не вызывает споров.

На снимках: участники конкурса на сцене; на суд жюри представлены национальные блюда; участников конкурса приветствует Расих Латыпов — председатель культурно-просветительского общества «Туган тел» села Алькино; вручение наград.